

О.А. ПІВОВАРОВ, д-р техн. наук, професор
В.І. ДУБНИЦЬКИЙ, д-р екон. наук
С.О. ФЕДУЛОВА, канд. екон. наук, доцент

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК БАЗОВОЇ ГАЛУЗІ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Резюме. Сьогодні, в умовах наростаючої кризи, багато експертів сходиться на думці про відродження базових галузей національного господарства. Сучасний технічний рівень таких галузей потребує оновлення на інноваційно-інвестиційних засадах сталого розвитку регіонів. У статті розглядаються умови функціонування водопровідно-каналізаційного господарства як базової галузі національного господарства з позиції її інвестиційної привабливості. Ця галузь присутня в усіх регіонах на відміну від інших. Вона не формує потенціалу регіону, але є галуззю інфраструктури, без якої неможливе існування та розвиток регіональної економіки. Водне господарство має значний вплив на інші галузі України. Експлуатаційні й техніко-економічні показники роботи більшості підприємств водопровідно-каналізаційного господарства України є незадовільними. Заміна застарілого обладнання, капітальний ремонт мереж водопроводу потребують значних фінансових витрат, які нині підприємства водопровідно-каналізаційного господарства можуть здійснити лише за рахунок надходжень за надані послуги. Головною проблемою оновлення водопровідної мережі залишається невизначеність джерел фінансування для необхідних витрат. Оскільки основним джерелом інвестицій є власні кошти, важливо забезпечити стабільний фінансовий стан підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, які сьогодні є збитковими. Останні роки тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення затверджувалися для населення заниженими. Тому вони не покривали витрати водоканалів на надання послуг. Тарифи на послуги водопостачання та водовідведення повинні бути економічно обґрунтованими. На нашу думку, настав вдалий час для формування інвестиційно-інноваційних засад розвитку водопровідно-каналізаційного господарства.

Ключові слова: інвестиції, базова галузь, інфраструктура, водопровідно-каналізаційне господарство, тариф.

ВСТУП

В умовах ринкових трансформацій України назріли проблеми, які потребують негайного вирішення. Водне та водопровідно-каналізаційне господарство України є галуззю інфраструктури. Незадовільний стан цієї галузі унеможливує подальший сталий розвиток національного господарства. Водне господарство має значний вплив на інші галузі України.

Ця галузь присутня в усіх регіонах і, хоча не формує їх потенціалу, але без неї неможливе існування та розвиток регіональної економіки. В умовах економічної кризи експерти все більше розмірковують над відродженням базових галузей національного господарства. Їх теперішній технічний рівень потребує оновлення на інноваційно-інвестиційних засадах сталого розвитку регіонів.

Метою статті є дослідження умов функціонування водопровідно-каналізаційного господарства як базової галузі національного господарства та оцінка інвестиційної привабливості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відповідно до економічної енциклопедії базовими галузями є: “види економічної діяльності, зростання і розвиток яких визначає зростання регіонів або міст. До базових галузей належать галузі, що експортують товари та послуги” [1].

У структурному підрозділі Донецької ОДА є навіть відокремлений Департамент розвитку базових галузей промисловості (м. Краматорськ). Основні завдання цього департаменту спрямовані на розвиток і розбудову промисловості, паливно-енергетичного комплексу, галузей транспорту (авіаційного, автомобільного, залізничного, морського і річкового) і зв'язку та сфери енергозбереження.

У звіті Національного банку України визначаються п'ять базових галузей (промисловість, будівництво, сільське господарство, а також оптова та роздрібна торгівля). Тобто, зрозуміло, що це галузі матеріального виробництва.

Наукові дослідження національних економік різних країн дозволяють дійти висновку, що в економіці є дві підгрупи галузей, а саме — базові галузі матеріального виробництва та галузі інфраструктури. Галузі, які не створюють продукт, і галузі невиробничої сфери відносять до інфраструктури. Отже, інфраструктура є сукупністю галузей, спрямованих на задоволення комплексу потреб у послугах.

Саме поняття “інфраструктура” можна розглядати на трьох рівнях: національному, регіональному та мікроекономічному. При народно-господарчому підході функцією інфраструктури є створення умов для розвитку базових галузей і забезпечення життєдіяльності населення. Для цього створюються капітальні споруди загальнонаціонального призначення, використання яких громадянами і фірмами забезпечує держава (залізниці, автомагістралі, мости, міські системи водопостачання, аеропорти).

Поняття “інфраструктура” трактується досить широко в сучасній економічній літературі. Деякі автори, серед них В.Н. Василенко, В.І. Захарченко, С.Б. Колодинський, В.М. Лисюк, розглядають інфраструктуру як сукупність галузей господарства, спрямованих на створення умов для ефективного функціонування господарюючих суб’єктів в системі “виробництво — споживання”. При розкритті значення інфраструктури для соціально-економічної системи регіону використовується галузевий підхід. Так, виділяють транспортну та логістичну інфраструктуру, освітню інфраструктуру, інфраструктуру комунікацій тощо. Інші автори, серед яких Б.В. Буркинський, Н.А. Микула, З.В. Герасимчук, Л.Л. Ковальська, В.Н. Стаханов, В.С. Платонов, М.П. Бутко, розглядають функціонування інфраструктури регіону залежно від розвитку кожної інфраструктурної складової окремо, і так інфраструктуру регіону ототожнюють із ринковою. У межах такого підходу виділяють наступні види: виробничу (дороги, склади, системи зв’язку, порти та ін.), соціальну (школи, ВНЗ, театри, стадіони, лікарні та ін.), фінансову, інформаційну, комерційну інфраструктури. Причому ця класифікація проводиться без урахування специфіки господарського комплексу регіону.

Як уже було зазначено, до базових галузей відноситься промисловість. У структурі промисловості України виділяють “виробництво та розподілення електроенергії, тепла, газу, води”. Багато країн світу вважає, що вода може стати “наступним вуглицем” у зв’язку з її гострою нестачею. Очікується, що схеми для оцінки й торгівлі як споживання води, так і її забруднення будуть формалізовані найближчим часом [2]. Сьогодні водна промисловість стає величезним

за обсягом світовим ринком, який можна порівнювати з нафтогазовою сферою і виробництвом електроенергії. За останні роки почали активно формуватися біржові фонди — Exchange-Traded Funds (ETF), які цілеспрямовано інвестують у водну індустрію.

Такі обставини актуалізують дослідження водного та водопровідно-каналізаційного господарства України з позиції інноваційно-інвестиційних засад сталого розвитку базових галузей національного господарства. Також водопровідно-каналізаційне господарство України можна розглядати ще й з позиції галузі інфраструктури, що спрямована на задоволення комплексу потреб у послугах.

Експлуатаційні та техніко-економічні показники роботи більшості підприємств водопровідно-каналізаційного господарства України є незадовільними. Необхідні заміна застарілого обладнання та капітальний ремонт мереж водопроводу, що потребує значних фінансових витрат. Підприємства водопровідно-каналізаційного господарства можуть отримати потрібне фінансування лише за рахунок надходжень за надані послуги.

Більшість споруд цього комплексу відпрацювала нормативний термін і потребує оновлення. Ступінь зносу основних фондів, віднесених до “водопостачання, каналізації, поводження з відходами”, у 2015 р. становив 62% по Україні за даними Державного комітету статистики [3]. До найбільш зношених основних фондів водопровідно-каналізаційного господарства відносяться водопровідні мережі, ступінь їх зносу по регіонах доходить до 70%. З **рис. 1** видно, що найбільш зношені водопровідні мережі у АРК, яка є тимчасово окупованою, Донецькій та Луганській області, частина яких зараз також є тимчасово окупованою. Також зрозуміло, що структура ветхих та аварійних водопровідних мереж по регіонах неоднорідна, що вказує на структурні диспропорції розвитку водопровідно-каналізаційного господарства.

З погіршенням технічного стану водопровідних систем помітно знижується ефективність їх роботи та зростають нераціональні втрати води, витоки. На **рис. 2** показані нераціональні втрати води, витоки за 2011–2014 рр. Нераціональні втрати води, витоки по роках у середньому становлять 30% від поданої води в мережу. Такі обставини вказують на необхідність інвестиційної діяльності у сфері водопровідно-каналізаційного господарства України.

Головною проблемою оновлення водопровідної мережі залишається невизначеність джерел фінансування необхідних витрат. Оскільки

Рис. 1. Протяжність ветхих та аварійних водопровідних мереж за 2011–2014 рр. (% до загальної протяжності водопровідних мереж)

Примітки: 1. Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції у 2014 р. 2. Деякі дані вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України “Про державну статистику” щодо конфіденційності інформації (у 2014 р.).

основним джерелом інвестицій є власні кошти, важливо забезпечити стабільний фінансовий стан підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, які сьогодні є збитковими.

Останніми роками тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення затверджувалися для населення заниженими й не покривали витрати водоканалів на виробництво послуг. Частину збитків водоканалам відшкодовували підприємства та організації завдяки встановленим для них штучно завищеним тарифам, які в чотири рази вищі ніж для населення. Послуги, що надаються для таких споживачів невеликі — 10% від загального обсягу. Тому навіть при таких високих тарифах для підприємств споживачі не відшкодовують витрати водоканалам на виробництво послуг із водопостачання та водовідведення. Це призводить до вкрай негативних наслідків: руйнування водопровідно-каналізаційного господарства, погіршення якості послуг. Щороку збільшується кількість аварій на мережах водопроводу, каналізації, в очисних і водопровідних спорудах. Про аварії свідчать провали ґрунту в місцях аварійних каналізаційних мереж, витоки води з аварійних ділянок водопроводу.

Тарифи на послуги водопостачання та водовідведення повинні бути економічно обґрунтованими. У зв’язку з цим Кабінет Міністрів ухвалив у 2015 р. постанову, яка припиняє прак-

Рис. 2. Нераціональні втрати води, витоки за 2011–2014 рр.

Примітка: Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції у 2014 р.

тику застосування єдиного тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення. Відповідно Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері комунальних послуг згідно з покладеними на неї повноваженнями державного регулятора, почала встановлювати для водоканалів економічно обґрунтовані тарифи на водопостачання та водовідведення.

Треба зазначити, що ці тарифи враховують усі витрати на водопостачання та водовідведення і повністю покривають собівартість. Також тариф має закладений прибуток, який повинен спрямовуватись на інвестиційно-інноваційну діяльність, а саме — на оновлення водопровідно-каналізаційного господарства.

Приклади структури тарифу на послуги водопостачання та водовідведення можна побачити на **рис. 3** та **4**. З пояснень до рисунків видно, що найбільшу частину в тарифі займають витрати на оплату праці з відрахуваннями та витрати на електроенергію, в середньому по 30–40% кожна стаття. На нашу думку, така структура собівартості послуги є дещо непропорційною та важко піддається управлінню.

Треба зазначити, що якість водних ресурсів та їх зростаюча дефіцитність належать до найбільш важливих проблем сьогодення, що актуалізує визнання водопровідно-каналізаційного господарства як базового господарства України. Підвищення світового споживання води та рівня її забруднення призводить до збільшення кількості держав, в яких обмежується доступ до водних ресурсів. Так вода стала одним із головних лімітуючих факторів економічного розвитку.

Кожен регіон України залучено до водопровідно-каналізаційного господарства. Для більшої ефективності функціонування регіональної економіки, і саме розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, доцільно розробити ефективний інфраструктурний комплекс регіону.

За інформацією Мінрегіону, модернізація та реконструкція комунальної галузі потребують досить значних коштів — 140 млрд грн для модернізації об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства. Для України це велика сума, адже вона становить 30% від усіх видатків державного бюджету країни на 2016 р. [5].

При цьому НКРЕКП затвердила інвестпрограми для 106 підприємств на загальну суму 872,8 млн грн [5]. Враховуючи приблизну суму для модернізації, підраховану Мінрегіоном (140 млрд грн), та темпи виконання інвестпрограм, реконструкція цієї галузі може завершитися через 500 років.

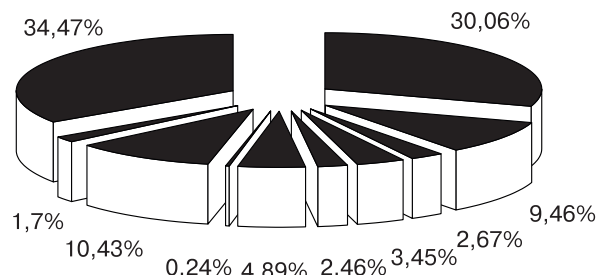

Рис. 3. Структура тарифів (середньозважена) на централізоване водопостачання в Україні з 01.05.2015 за оцінкою національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) [4]: 34,47% — витрати на оплату праці з відрахуваннями; 30,06% — витрати на електроенергію; 9,46% — витрати на придбання води/на очищення стічних вод іншими підприємствами; 2,67% — витрати на паливно-мастильні матеріали; 3,45% — витрати на ремонт (матеріали); 2,64% — витрати на реагенти; 4,89% — амортизація; 0,24% — фінансові витрати; 10,43% — інші витрати (податки на збори, банківські послуги, охорона праці, послуги зв'язку, послуги з підкачки води, інші послуги сторонніх організацій); 1,7% — прибуток

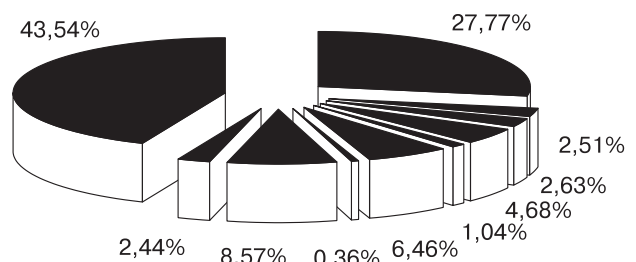

Рис. 4. Структура тарифів (середньозважена) на централізоване водовідведення в Україні з 01.05.2015 р. за оцінкою національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) [4]: 43,54% — витрати на оплату праці з відрахуваннями; 27,77% — витрати на електроенергію; 2,51% — витрати на придбання води/на очищення стічних вод іншими підприємствами; 2,63% — витрати на паливно-мастильні матеріали; 4,68% — витрати на ремонт (матеріали); 1,04% — витрати на реагенти; 6,46% — амортизація; 0,36% — фінансові витрати; 8,57% — інші витрати (податки на збори, банківські послуги, охорона праці, послуги зв'язку, послуги з підкачки води, інші послуги сторонніх організацій); 2,44% — прибуток

Міжнародні фінансові організації та доно-ри активно надають підтримку українському житлово-комунальному сектору. У найближчому майбутньому кредитними договорами передбачено реалізацію п'яти великих проектів із реконструкції комунального господарства на загальну суму близько 32,4 млрд грн [5]. Але така вибірка кредитних коштів, що пропону-ються для впровадження енергоефективних та

енергозберігаючих проектів в Україні, є досить низькою.

Якщо розглядати водопровідно-каналіза-ційний комплекс із позиції народногосподар-ського підходу, то інфраструктура повинна ство-рювати умови для розвитку базових галузей і забезпечення життєдіяльності населення (за-лізниця, автомагістралі, мости, міські системи водопостачання, аеропорти). Причому в такому

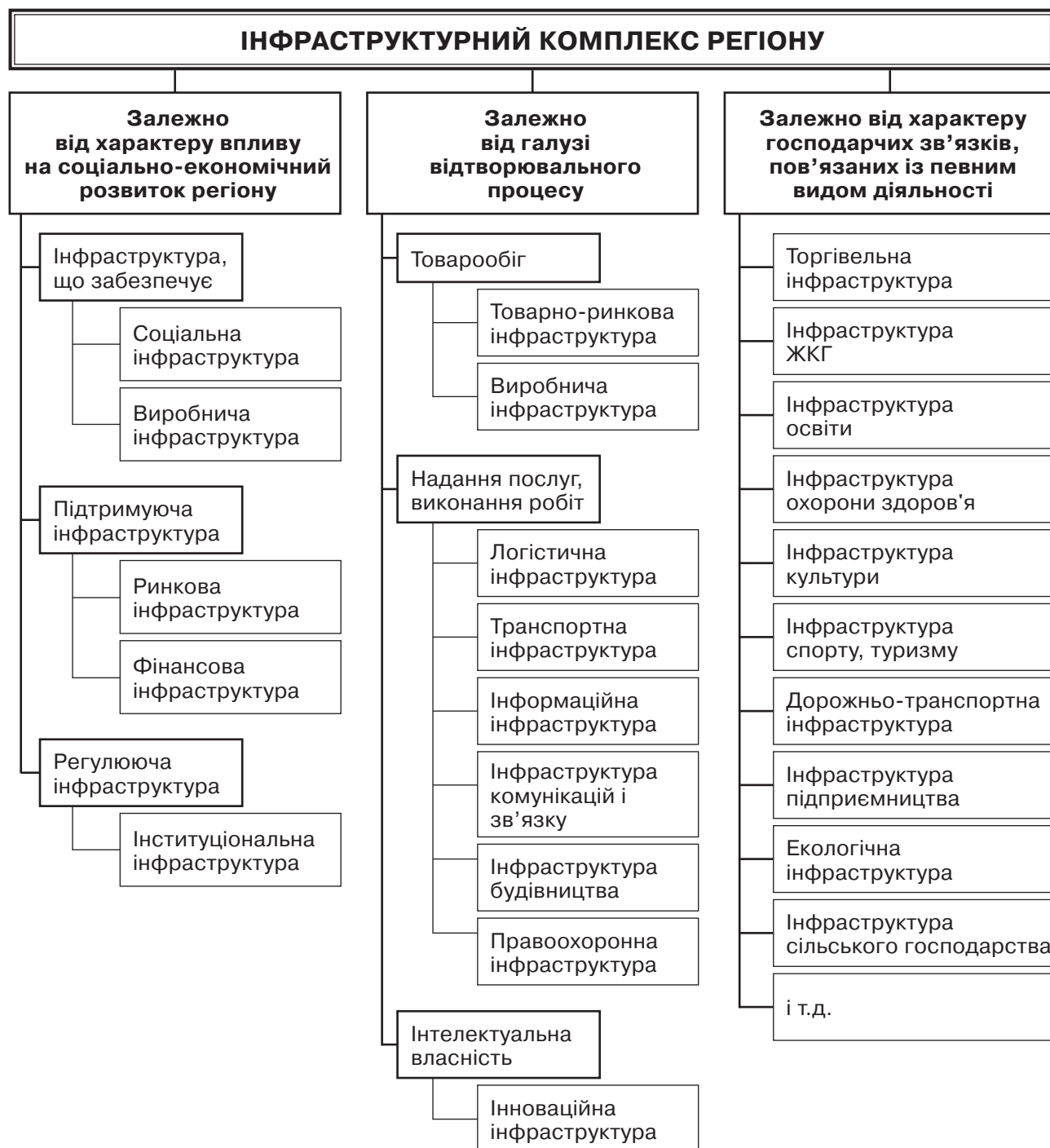

Рис. 5. Концептуальна класифікація елементів інфраструктурного комплексу регіону

підході ми враховуємо галузеві особливості. Треба відзначити, що необхідно також врахувати й регіональні особливості при формуванні інфраструктури галузі. Тобто необхідно мати уявлення про так званий інфраструктурний комплекс регіону. Вивчення інфраструктурного комплексу регіону повинно бути орієнтоване на ринкову трансформацію і вплив процесів глобалізації.

Під час вивчення різних видів інфраструктурних складових було виявлено, що їх класифікація трактується дослідниками по-різному. На нашу думку, необхідно визначити додаткові класифікаційні ознаки, що дозволяють врахувати інфраструктурні складові, які формують інфраструктурний комплекс регіону і визначають його роль і значення (див. **рис. 5**).

Облік зазначених ознак у рамках регіональної соціально-економічної системи дозволить більш точно вирішити завдання формування стратегії розвитку і збалансованості об'єктів інфраструктури, що характеризуються різним набором умов і мети розвитку конкретного регіону України.

ВИСНОВКИ

Багато вчених вважає за потрібне відродження базових галузей національного господарства. Ми дослідили, що водопровідно-каналізаційне господарство також відноситься до базової галузі. Водне господарство має значний вплив на інші галузі України. Наприклад, найбільшими водоспоживачами є енергетика, металургія, хімічна та нафтохімічна промисловість, які одночасно відносяться до основних забруднюючих галузей у промисловому секторі економіки. За даними Державного агентства водних ресурсів України до п'ятірки найбільших водоспоживачів в Україні відносяться Дніпропетровська, Запорізька, Донецька, Херсонська та Київська області. Тобто вплив на економіку країни водного та водопровідно-каналізаційного господарства колосальний. Але застаріле та зношене обладнання помітно знижує ефективність роботи галузі інфраструктури та призводить до

зростання нераціональних витрат води, витоків. За таких умов, на нашу думку, настав вдалий час для формування інвестиційно-інноваційних засад розвитку водопровідно-каналізаційного господарства. Головною проблемою залишається невизначеність джерел фінансування для необхідних витрат. Але при вдаль регіональній і національній політиці розвитку можливо зробити певні оптимальні кроки для залучення коштів і реформування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1. / Редкол. : С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Видавничий центр "Академія", 2000. — 864с.
2. Луців О.В. Особливості капіталізації природних ресурсів України / О.В. Луців // Академічний огляд. — 2014. — № 2 (41). — С. 43–50.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/>
5. Неefективна ефективність: як залучити кошти у комунальне господарство / ЛІГА. Блоги [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/snovoselov/article/22367.aspx>

REFERENCES

1. Ekonomichna entsyklopediia: u 3 tomakh. T. 1. (2000) [Economic Encyclopedia: in three volumes]. Vol. 1. Ed. S.V. Mochernyi and others, Kyiv "Vydavnychiy tsentr Akademiia" (in Ukrainian), pp. 864.
2. Lutsiv O. (2014) Osoblyvosti kapitalizatsii pryrodnykh resursiv Ukrainy [Features capitalization of Natural Resources of Ukraine]. Akademichnyi ohliad [Academic Review], no. 2 (41), pp. 43–50.
3. Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The official site of the State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Ofitsiyniy sait natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuвання u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (NKREKP) [The official site of National Commission for state regulation in the energy and utilities (NEURC)]. Available at: <http://www.nerc.gov.ua/>
5. Neefektyvna efektyvnist: yak zaluchyty koshty u komunalne hospodarstvo [Poor efficiency: how to raise funds in the utilities] LIHA. Blohi. Available at: <http://blog.liga.net/user/snovoselov/article/22367.aspx>

O.A. PIVOVAROV, Doctor of Science in Engineering, Professor
V.I. DUBNYTSKYI, Doctor of of Science in Economics, Professor
S.O. FEDULOVA, PhD in Economics, Associate Professor

EVALUATION OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF WATER AND SEWERAGE UTILITIES AS A BASIC SECTORS OF THE NATIONAL ECONOMY

Abstract. Today, in conditions of growing crisis, many experts agree with their opinions regarding the revival of the basic sectors of the national economy. Modern technological level of the industries in need of updating on innovative and investment principles of sustainable development of the regions. The article presents the conditions for the functioning of water and sewerage utilities as a basic sector of the national economy from the perspective of its investment attractiveness. The industry is presented in all regions, in contrast to others. It does not form

the potential of the region, but it is an industry infrastructure, without which it is impossible the existence and development of the regional economy. Water management has a significant impact on other sectors of Ukraine. Operational and technical — economic performance indicators of the companies of water and sewerage utilities of Ukraine are unsatisfactory. The need to replace obsolete equipment, capital repairs of the networks of water pipes is requires significant financial costs that at the present time the company of water and sewerage utilities can carry out only at the expense of revenues for services rendered. The main problem of water supply networks is the uncertainty of funding for necessary expenses. Since the main source of investment financing is own funds, it is important to ensure financial condition of companies of water and sewerage utilities that are unprofitable today. In recent years, the tariffs for centralized water supply and sanitation for population were reduced. Therefore, they did not cover the costs of water channels for services. Tariffs for water supply and sanitation services must be economically justified. Under such circumstances, in our opinion, it is a good time for the formation of investment and innovative foundations of the development of water and sewerage utilities.

Keywords: investment, basic industry, infrastructure, water and sewerage utilities, tariff.

А.А. ПИВОВАРОВ, д-р техн. наук, профессор

В.И. ДУБНИЦКИЙ, д-р экон. наук

С.А. ФЕДУЛОВА, канд. экон. наук, доцент

ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ВОДОПРОВОДНО-КАНАЛИЗАЦИОННОГО ХОЗЯЙСТВА КАК БАЗОВОЙ ОТРАСЛИ НАЦИОНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Резюме. Сегодня, в условиях нарастающего кризиса, многие эксперты сходятся в своих мнениях относительно возрождения базовых отраслей национального хозяйства. Современный технический уровень таких отраслей нуждается в обновлении на инновационно-инвестиционных принципах устойчивого развития регионов. В данной статье мы рассмотрели условия функционирования водопроводно-канализационного хозяйства как базовой отрасли национального хозяйства с позиции ее инвестиционной привлекательности. Данная отрасль присутствует во всех регионах в отличие от других. Она не формирует потенциал региона, но является отраслью инфраструктуры, без которой невозможно существование и развитие региональной экономики. Водное хозяйство имеет значительное влияние на другие отрасли Украины. Эксплуатационные и технико-экономические показатели работы большинства предприятий водопроводно-канализационного хозяйства Украины являются неудовлетворительными. Необходимость замены устаревшего оборудования, капитального ремонта сетей водопровода требует значительных финансовых расходов, которые в нынешнее время предприятия водопроводно-канализационного хозяйства могут осуществить лишь за счет поступлений за предоставленные услуги. Главной проблемой обновления водопроводных сетей остается неопределенность источников финансирования необходимых расходов. Поскольку основным источником инвестиций являются собственные средства, важно обеспечить стабильное финансовое состояние предприятий водопроводно-канализационного хозяйства, которые на сегодня являются убыточными. Последние годы тарифы на централизованное водоснабжение и водоотведение утверждались для населения убыточными. Поэтому они не покрывали расходы водоканалов на производство услуг. Тарифы на услуги водоснабжения и водоотведения должны быть экономически обоснованными. При таких условиях, по нашему мнению, настало подходящее время для формирования инвестиционно- инновационных основ развития водопроводно-канализационного хозяйства.

Ключевые слова: инвестиции, базовая отрасль, инфраструктура, водопроводно-канализационное хозяйство, тариф.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Пивоваров Олександр Андрійович — д-р техн. наук, професор, ректор ДВНЗ “Український державний хіміко-технологічний університет”, пр. Гагаріна, 8, м. Дніпро, Україна, 49005; +38 (0562) 47-46-70; apivo@ua.fm

Дубницький Володимир Іванович — д-р экон. наук, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ “УДХТУ”, пр. Гагаріна, 8, м. Дніпро, Україна, 49005; +38 (0562) 47-46-70; dub1945@mail.ru

Федулова Світлана Олександрівна — канд. экон. наук, доцент, в.о. зав. каф. теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ “УДХТУ”, пр. Гагаріна, 8, м. Дніпро, Україна, 49005; +38 (0562) 47-46-70; sveta_fedulova@ukr.net

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Pivovarov O.A. — Doctor of Science in Engineering, Professor, Rector, State Higher Educational Institution “Ukrainian State University of Chemical Technology”, 8, Gagarin Av., Dnipro, Ukraine, 49005; +38 (0562) 47-46-70; apivo@ua.fm

Dubnytskyi V.I. — Doctor of of Science in Economics, Professor, Professor of Department of Theoretical and Applied Economics, SHEI “USUCT”, 8, Gagarin Av., Dnipro, Ukraine, 49005; +38 (0562) 47-46-70; dub1945@mail.ru

Fedulova S.O. — PhD in Economics, Associate Professor, Head of Department of Theoretical and Applied Economics, SHEI “USUCT”, 8, Gagarin Av., Dnipro, Ukraine, 49005; +38 (0562) 47-46-70; sveta_fedulova@ukr.net

ІНФОРМАЦІЯ ОБ АВТОРАХ

Пивоваров А.А. — д-р техн. наук, профессор, ректор ГВУЗ “Український державний хіміко-технологічний університет”, пр. Гагарина, 8, г. Дніпр, Україна, 49005; +38 (0562) 47-46-70; arivo@ua.fm

Дубницький В.И. — д-р екон. наук, профессор кафедри теоретической и прикладной экономики ГВУЗ “УГХТУ”, пр. Гагарина, 8, г. Дніпр, Україна, 49005; +38 (0562) 47-46-70; dub1945@mail.ru

Федулова С.А. — канд. екон. наук, доцент, и.о. зав. каф. теоретической и прикладной экономики ГВУЗ “УГХТУ”, пр. Гагарина”, 8, г. Дніпр, Україна, 49005; +38 (0562) 47-46-70; sveta_fedulova@ukr.net

UDC 338.242.4; 334.723

V. SHOVKALIUK
D. CHAIKA

INNOVATION ACTIVITY IN UKRAINE: STATE, PROBLEMS AND LEGAL FRAMEWORK IMPROVING PERSPECTIVES

Abstract. *Ukraine has rich natural resources and is a leading global manufacturer of number of agricultural and industrial goods. However, the innovation level of companies and their production of goods with high added value is low. Article provides view Ministry of Education and Science of Ukraine initiatives of necessary changes in the regulatory and institutional field that regulates innovation.*

Keywords: *innovation, legislation, index, competitiveness.*

INTRODUCTION

For centuries, the rich natural resources meant stability and prosperity for the state. However, in the XX–XXI centuries, this pattern is not apparent. For example, Japan has small reserves of iron, coal, petroleum, Sweden, France and Switzerland have not these fuels or don't have them enough; UK has to import bauxite, nonferrous metal ores, Germany — iron ore, natural gas and oil; natural resources in Singapore are almost absent, but all these countries take place in the top twenty of the Global Competitiveness Index (GCI), which is the calculated by World Economic Forum. According to GCI. Countries, the main part of whose GDP is formed by export of raw materials, take place in the third or fourth top ten, while ranks in the first and second dozen are occupied by countries — exporters of high-tech equipment and new technologies.

PROBLEM

Since 2000 Ukrainian rank in GCI are near 80. Despite the large number of regulatory acts, programs in the innovations sphere and government focusing on innovation as a priority of the state, the level of the economy deteriorates.

The aim of the article is to analyze some world indexes to understand Ukrainian gaps and possibilities of their improvement. In the article are depicted some steps that could simultaneously improve different economical spheres.

MAIN TEXT

Ukraine is the largest country entirely in Europe and it's population is on the 6th rank in Europe after Germany, France, Italy, Great Britain and Spain.

Ukraine is famous for it's fertile ground and remains one of the world's largest grain exporters. Also Ukraine's economy includes a large heavy industry sector, particularly in aerospace and industrial equipment. Below you can see some ranks of Ukrainian export and producing: 1 — sunflower oil export, explored reserves manganese ore (11% of world reserves); 3 — crops export, honey export; 5 — eggs export; 9 — weapon's export; 11 — steel producing; 5 people-global ranking of billionaires by Forbes [1–3].

But, despite these, gross domestic product (at purchasing power parity) per capita (in US dollar) was 6 763 in 2015. That is very low indicator in comparison with Qatar (141 542, the biggest